

Nr 826

Av herrar **Boija** och **Carlsson** i Tibro, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 189, med förslag angående visst lotteriförfarande i samband med återbetalning av överskjutande preliminär skatt.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 189 föreslår statsrådet och chefen för finansdepartementet att riksdagen skall besluta utge skattepremieobligationer, som endast får köpas av de medborgare som har återbäring på den inbetalda preliminära skatten. Endast en dragning skall äga rum, i april 1957, varefter kapitalbeloppet utbetalas med början den 10 maj. Syftet med denna operation är att åstadkomma en utjämning i fråga om fördelningen över kalenderåret av statens inkomster och utgifter.

Visserligen är en sådan utjämning önskvärd, men den lär endast provisoriskt och i mycket blygsam omfattning kunna ernås med det föreslagna skattepremielånet. Den konstruktiva lösningen måste bestå i en politik, som gynnar uppkomsten och fortbeståndet av en fri och obunden kapitalmarknad med uppmuntran till ett ökat sparande på längre sikt. Därmed skulle staten också kunna ernå den likvida ställning som nu saknas.

Den nu föreslagna anordningen torde endast i ringa utsträckning komma att leda till ett verkligt nysparande, och det sparande som eventuellt kan vinnas blir bundet under en mycket kort tid. Dessutom må erinras om att staten i andra sammanhang söker uppmuntra till ett premiesparande, med vilket skattepremielånet skulle komma att direkt konkurrera. Denna synpunkt har förbigåtts i propositionen.

Mest ägnat att inge betänkligheter i det framlagda förslaget är emellertid den återverkan dess genomförande kan få på marknaden för premieobligationer. Då riksgäldsfullmäktige efter en interpellation i riksdagen i år vidtagit särskilda åtgärder för att stärka kursläget för premieobligationerna skulle det vara egendomligt, om riksdagen nu skulle beordra utgivning av obligationer till ett premielån med endast ett halvt års löptid och med så förmånliga vinstmöjligheter, att den omedelbara effekten kan befaras bli ett försvagande av hela den övriga premielånsmarknaden, vilken genom ovan nämnda åtgärder var på väg att saneras. Det må särskilt framhållas, att premielånen i den utformning de hittills haft synes ha utgjort en mycket lämplig form för uppsugning av köpkraftsöverskott hos den breda allmänheten och därtill bundit sparmedel på lång sikt. Även om den nu vidtagna åtgärden endast i ringa mån skulle minska allmän-

hetens intresse och förtroende för de hävdvunna formerna av premielån så vore den eventuella vinsten av skattepremieobligationerna ändå för dyrköpt.

Från rent allmän synpunkt kan det knappast anses vara staten värdigt eller ägnat att stärka allmänhetens förtroende för vår ekonomiska politik att tillgripa improvisationer av detta slag i fråga om återbetalning av de pengar som erlagts i skatt utöver vad som enligt gällande skatteförfattningar rätteligen bort utgå.

Saken har även en konstitutionell sida. Normalt skall riksgäldsfullmäktige med stöd av sina allmänna av riksdagen givna fullmakter sköta statens upplåning. I detta fall föreslår finansministern riksdagen att, utan att riksgäldsfullmäktiges mening om saken inhämtats, direkt besluta om ett nytt premielån som endast en viss kategori medborgare får köpa. Genom att principfrågan kopplats samman med en begäran om anslag har propositionen remitterats till statsutskottet. Riksdagens kamrar skall alltså besluta i ett låneärende utan att vare sig bankoutskottets eller riksgäldsfullmäktiges mening inhämtats.

Under åberopande av det anförda får vi därför hemställa,
att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande
proposition nr 189.

Stockholm den 7 november 1956

Gustav Boija

Harry Carlsson